

Tanum kirkevei

Kulturminnene som blir presentert på kommunens hjemmesider i 2004 dreier seg om veier. Folk har til alle tider foretatt ferder over kortere eller lengre strekninger, over jorder og fjell, gjennom skoger, over vann, til fots, på hesterygg og i kjøretøy og fartøy av alle slag. Spor etter ferdsele finner vi på kryss og tvers i kommunen.

Veien over Tanum- og Jarenplatået er ett av mange gamle veifar til Ringerike. Traséen fra Åstadbakken ved Askergrensen til Skui grendehus, vurderes som middelaldervei og nesten hele strekningen er formelt vernet. Vernebestemmelsene inkluderer gamle tun og eldre bebyggelse langs veien. Høydedraget veien følger, er ett av Bærum kommunes fem større, sammenhengende landbruksområder. Det regnes dessuten som ett av seksten særlig viktige kulturlandskapsområder i Oslo og Akershus.

Veien går med få unntak gård-i-mellom slik den alltid har gjort. Navnet Jaren kommer av kant, som vi kjenner fra jarekanten på tekstiler. Gårdstunene Stovi, Horni, Kveise, Skui og Sand ligger som perler på en snor langs Jarenplatået med hus fra 1700-, 1800- og 1900-tallet. I vest danner Ringsåsen og Svartoråsen en mektig vegg over Stovivannet. Fra Sand skråner det gamle veifaret ned mot Skui grendehus og blir borte i unnarettet på hoppbakken. I gamle dager veifaret Isielven og fortsatte på den gamle veien til Bjørum. Traséen har vekselvis grus- og asfaltdekke, og fra Butterudveien til Stovi går den på natursti gjennom skogen. Flere steder flankeres den av askekaller, som minner oss om den gang man brukte ask som tilleggsfôr til husdyrene. De mest iøyenfallende kulturminnene på Tanumplatået er, foruten Tanum middelalderkirke, de gamle gårdstunene og det vakre kulturlandskapet med de store gravhaugene, som arkeologene har datert til bronse- og jernalder. Den som er våken for det, vil også finne gamle dyrkningsspor og rydningsrøyser.

Stien vest for Åstadbakken går gjennom et gravhaugfelt. Staverbakken (bildet) har et opprinnelig preg. Store deler av Staversletta har vært dekket av tømmervelter. Her var det dampsg drevet av lokomobil. Tanum skole er reist på husmannsplassen Jonasberget. På begge sider av Tanumveien fra skolen og nordover er det bevart 1800-talls og tidlig 1900-talls bebyggelse etter husmannsplasser og småbruk. Tar man av på den gamle gårdsveien over jordene mellom Tanum, Bjerke og Ringi kan man se den fine bondekalkovnen på Ringi, som Asker og Bærum historielag har restaurert. Veien mellom Tanum og Ringi gårder og de gamle veifarene Haugskleiva (se månedens kulturminne januar 2004) og Tokerudkleiva inngår i Tanum kirkeveier.

Vi som stort sett holder oss til E16 nede i dalbunnen, vil oppleve Jarenplatået med sin høye himmel, sine vidstrakte jorder og utsikt mot Kolsås og lavere deler av Bærum, som rene åpenbaringen. Silhuset ved Stovivannets utløp (se månedens kulturminne - desember 2003) ble bygget til Bærum's første vannverk fra 1900 som Donato Brambani var initiativtaker til.

Liv Frøysaa Moe